

FOTO: BOHUSLAV DVORÁK

Zahrada za špitálním komplexem.

zeňského komplexu. Roku 1740 totiž postihla Kuks rozsáhlá povodeň, která smetla kontroverzní dům filozofů i mnohé další budovy. To byl v podstatě poslední hřebík do rakve slávy Kuksu. S odlivem klientů začaly lázně chátrat a roku 1901 byl stržen i zámek hraběte.

Ctnosti a Neřesti

To ovšem samozřejmě neznamená, že by Kuks žil pouze vzpomínkami na zašlou slávu. Poté, co projdete kolem hostince U Zlatého slunce, minete sochy Davida a Goliáše, dejte se

dolů po zámeckém schodišti. Na vrcholu schodiště jsou po stranách umístěny dvě pískovcové sochy Tritonů držících v rukou lastury, z nichž vytéká voda lemující schodiště po celé jeho délce. Romantické schodiště je vpravdě romantické i dnes, a to ještě u příležitosti vzácných návštěv prýštilo z lastur místo obyčejné vody červené víno.

Pod schodištěm přejdete most přes Labe a vydáte se upravenou cestičkou k opravdovému esu Kuksu – špitálu Milosrdných bratří, klášteru a kostelu Nejsvětější Trojice. Pravý labský břeh totiž věnoval hrabě Špork převážně církevním stavbám. Ve špitálu bylo potom umístěno sto vysloužilých válečných veteránů.

První, co vás na Kuksu zcela jistě zaujme, je množství nádherných pískovcových soch, které jsou umístěny jednak na vrcholu dvojramenného schodiště a jednak po obou stranách barokního komplexu. Jde o nepopsatelně působivý soubor děl M. B. Brauna, které u něj objednal hrabě Špork. Nejvíce známý a zároveň i nejobsáhlejší je soubor dvanácti Ctností a dvanácti Neřestí. Jde o sochy ženského pohlaví, které představují vždy alegorii určité lidské ctnosti a proti ní potom neřestný protipól. Prohlédnout si tu tak můžete například Obžerství, Lakotu, Marnivost, Lásku, Odvahu, Skromnost, Moudrost a další. Až budete obdivovat neuvěřitelnou bohatost nápadů, provedení, dechberoucí detaily a věrné zachycení pohybu pískovcových děl, uvědomte si, že na zhotovení jedné z těchto soch pracoval M. B. Braun vždy zhruba měsíc.

Ačkoli díla před hospitálem jsou „pouze“ kopie originálů, neubírá jim to nic na působivosti. Ty původní jsou umístěny v lapidáriu za hospitálem.

Barokní apatyka

Až se projdete kolem špitálního komplexu, který v zadní části mimochodem ukrývá nádhernou, pečlivě upravovanou zahradu, zcela určitě si zakupte zhruba hodinovou prohlídku tohoto barokního skvostu. Na výběr máte buďto ze základního okruhu, nebo z okruhu obohaceného o prohlídku lékárenského muzea. Nicméně vzhledem k tomu, že na Kuksu se mimo jiné nachází i druhá nejstarší lékárna v Čechách, zcela jistě se vám vyplatí navštívit i ji.

Špitální kostel byl vystavěn opět podle plánů G. B. Alliprandiho v období 1707 až 1715. Ve východní části špitálu se nacházely místnosti řeholníků a lékárna U Zlatého jablka. Pod schody nechal hrabě Špork vybudovat rodinnou kryptu. Ta byla umístěna tak, že věčné světlo, které v ní svítilo, mohli vidět v hraběcích pokojích v zámku na druhém břehu Labe.

Opravdovým skvostem interiérového vybavení komple-

TIP NA VÝLET

Zhruba tři kilometry od Kuksu, na konci turistické stezky, najdete další z geniálních děl M. Brauna – přírodní galerii Betlém. Jde o skupinu reliéfů kombinovaných s volnou plastikou. Nádherné sochy umístěné v bukovém lese byly za časů největšího rozkvětu Kuksu cílem procházek lázeňských hostů. Bohužel při lámání kamene z blízkého lomu byl Betlém výrazně poškozen. Od roku 1970 je vedený jako kulturní památka ve World Monument Fund a v současné době se dokonce řadí mezi sto nejohroženějších památek světa.

Socha Tritona na vrcholu zámeckého schodiště